

399
DE VISIO

NIBVS ET REVELATI-

onibus naturalibus & diuinis. Ioannis

Benedicti Regij Doctoris, Cano

ci Vratisslauiensis.

IOANNES. LANGVS.

IOANNI. BENE.

Si quis adhuc homini diuinam numinis auram,

Et mentem coelo non putat esse datam.

Mentem parcarum fatali lege solutam.

Am. O. 399

Aetherei quæ sit conscia consilij:

Ista legens credat, paucis oracula chartis,

Supra hominem quæ sunt ædita Iane tibi.

Aut neget esse Deum cui sint mortalia cure,

Insuper obscœnus nil Epicurus habet.

AD IOANNEM BENEDICTVM.

Quæ sit uis animi, demonstrât uisa diurna:

Et nocturna: quibus certa futura patent.

Hoc opus immortale Dei dum Iane reuoluïs,

Immortale tui das opus ingenij.

D. S. A.

IOANNES BENEDICT.
ARTIVM ET MEDICI-
NE DOCTOR.

IN INVIDVM.

R Vm parís licet, oēs per artus:
Et linguam nimium superbientē
Ferventemq; aconitico liquore.
Nil moror: putidos grauesq; ronchos:
Nil sannas sine fine prurientes:
Nil q; diuitijs tumes auitis:
Archanosue patrum tenes recessus:
Infantis: opus est tibi veratro, &
Num flauis faciaberis cicutis:
Donec tu aut animum quietiorem.
Vel sensus habeas salubriores.
Quod nī desieris molestus esse:
Rumpetur tibi guttur hoc malignum.

ij. Cor. xi.

Veniam ad visiones & reue-
lationes.

Dan. v.

Adhuc visio indices.

ILLVSTRI

ET MAGNIFICO HEROI
IOANNI COMITI A TAR,
NOW CASTELLANO CRA,
COVIENSI ETC. IOAN-
NES BENEDICTVS
REGIVS DOCT.
SALV-
TEM.

A Rchedamidi, Illustris & Magni
fice domine, cū admissus fuerat
in conuiuium, quidam q; nil dixisset:
obiecit ei Zenonis inter pocula silen-
tium, qui rursus, non minus scite quā
elegantē respondit, & hanc non esse
minimam dicendi artem, tempus dicen-
di cognoscere. Hoc itidem mihi crebro
vitio vertere anno superiore: cū vna esse-
mus: & dubia non pauca de rebus va-
rijs grauibuscq; in medium protulisti:
& philosophice mouisti, inter armorū
strepitus, quibus tunc respondere cur-
sim, nec tutum, nec decens, nec tempus
A. ij fuerat

fuerať, tempus enim loquendi, & tēpus
prover. 17 tacendi, & ideo si stultus tacuerit, sapi-
ens reputabitur. Cum autem varia nō
secus, atq; noua, mortalium animos,
mirum in modum oblectent. De insom-
nijs primum & diuinationibus: deinde
dormientibus, qui opera uigilantium
exercēt, et actiones uolūtarias, ridendo,
comedendo, ambulando, de latere in
latus uoluendo, per tegulas deniq; edi-
ciorum domorum, tecta percurrunt,
orſi eramus, res profecto (licet Galenus
primo motu lacertorum, non miret)
& multum & diu consideranda: quo-
modo illis imaginibus in sensibus: res
extra respondeat. Quemadmodum Pe-
De pericl. riclis seruū laborasse tali morbo, me-
morie datū est, q̄ is passim tectis som-
nians inambularet. Quod & Plinius
autor grauissimus, de Gaio mecenate,
Mecenas. refert, per triennium fuisse, in somnijs.
Et anno preterito in Augusto, puer an-
norum duodecim Basilius nomine, in
aula Alberti Gastoldi Comitis Gera-
noineñ, inter dormiendū deambulabat
in cubiculo, cantabat, ad interrogata
respondit

respondit, deinde se quieti dedit, mane
facto rogatus, nil eorum, quę gessisset
recordabatur. De eis insuper, qui addi-
cti sunt opinionibus, seu perturbati in
sensibus: unde ea et istis similia, originē
ducunt, qua uī, quo deniq; pacto fiant,
an imaginatiue, an cogitatiue uirtuti,
attribuenda ueniant, an quemadmodū
res extra imaginē aut speciē imprimat,
aut decisionem facit ad oculum. Imago
oculi in imaginatiuam, seu cōmunem
sensum. Hic per uermiformē ad cogi-
tatiuam, a cogitativa in memoriā trans-
fertur, ita & pariformiter, cōtrario pro-
cessu, in his qui sunt addicti opinio-
nibus: imago formata in cogitativa: trans-
mittit ad imaginatiuā alterius imaginis
et imago oculi, ex oculo profert, ad rem
ad extra. Et ut res exemplo palam fiat, *Auerr. 2.*
imaginatiua quę & cogitativa uirtus: *colli.*
Auerroi in secundo sui colliget appella-
tur, medio cerebri vētriculo insidens,
diuina uirtus, ratio, intelligentia, mens,
intellectusue nominata, quę agit ope-
rationē suam perfecte & complete tem-
pore somni, licet nunquam quiescat, &
sicut

sicut ventum capere non possumus: ita
imaginatiōe carere, teste Aboali, sexto
6. natura. naturalū, nequimus, quę etiam virtus
habet vim innatam formādi imagines,
non solum ā rebus exterioribus, per sen-
sus exteriores, ad imaginatiuā virtutem
excitatas, sed et ā sua intrinseca potestate,
 opus enim nature est mirabile, & stu-
pendum. Sicut terra habet producere,
varias plantarum species nō solum per
semina ei extrinsecus iniecta, sed etiam
ab intrinseca eius natura, generat enim
multas species plantarum, ex partium
suarum immutatiōe per putrefactiōē.
Memoria quę in postremo ventriculo,
aut camera cerebri residet, subiiciendo
ei simulachra rerum, per sensus exte-
res, in vigilia perceptarum, cum virtute
apetitoria, quę in corde sedem possidet,
nec non cum instrumentorū motiuorū
obediētia, est causa absoluta, tota q̄ om-
nium actionum & operum in omni a-
nimali. Imaginatiua itaq̄ ac cogitandi
virtus, si dimiserit actionem actualem
sensuū exteriorum, maxime tamen vi-
sus & auditus: erratica est & ceca, nēpe
dimittere

dimittere sensum, & sequi rationem;
mox impingit mētem in errorem, quia
in iudicio intellectus, si debet esse verū
& rectum, presentē adesse oportet sen-
sum exteriorē, in actione sua. Fit autē
huiusmodi operatio vigilie propria, per
errorem mentis, ratio quippe in somno
subiiciente memoria loca, ad quę eun-
dum est, cōsiderat, & sibi esse non iniū-
cunda censet, & tandē appetitio quę est
in corde precipit esse prosequendū illud
iocundum, aut etiā cōsuetum in vigilia,
& adeundum, q̄ quidem est locus ille,
cuius memoria est tenax, & instrumē-
tum motus, est cuius obediēs appetitui,
& ita dormiēs sic assurgit, & existimat
se esse non in somno, sed in vigilia, &
adiuuatur ipsa mens, actione virtutis
tactiue, ac memoria. Quia virtus tacti-
ua, non est vehemēter ligata in talibus,
vnde pretentat, attrectat, situm loci con-
tinuum, & durum, & efficitur trāsitiō
de loco dormientis, ad locum in vigilia
cognitum, & ita memoria & sensatio
tactiua, cū instrumēto motus obediēte,
quia tale non est ligatum perfecte in
A iij talibus

talibus sicut in alijs, qui hæc nō faciunt,
exiunt in opus vigilię, imaginatiua seu
cogitante virtute, sed non ratione erran-
te, quę non considerat tunc somnium,
sub quo omnis actio animalis, quiesce-
re debet, & ita memoria virtus tactiua,
appetitiua facultas, & obedientia instru-
mentorum motus, & ratio quę numero
quinario comprehenduntur, sunt causa
talis operationis, ratio vt contemplans,
memoria subitiens species rationi, ape-
titus vt imperans virtuti motiue, tactus
vt explorans iter & terminum ad quē
eundem venit, & instrumenta motus,
vt exequentia edictum, seu imperium
appetitus, quę instrumēta motus, in sum-
ma preparatione disposita sunt, ad nutū
appetitus, peragere omnes functiones,
quas dicitur ratio, & appetitus iubet, sunt
pręcipua causa. huiusmodi operatio-
num dormientium, quę vigilantibus
sunt propria, quę operatio instrumen-
torum motus, & obedientia, in paucis-
simis mortalium reperitur, quoniam in
alijs dormientibus, viget in somno ra-
tio, seu imaginatio. Memoria insuper
& appetitus

et appetitus, non tamē obedientia instru-
mentorum motus, sicut sunt muscoli,
corde, ligamenta, atq; ossa cum lentitu-
dine, & flexibilitate articulorum, per
iuncturas, Causam celestem tanquam
vniuersalem & remotā consulto prę-
tereo, tum q̃ Deus stellas claudit quasi
sub signaculo. Quod autem subintulit *Iob. 9.*
Magnificentia tua Augustum Cęsarē
non solum sua, sed aliorum etiam de
se somnia mordicus obseruasse. Iulium
vero Cęsarem nō item, alias enim ē sue
uxoris somnio necem suam, si non vi-
tare, saltem prorogare potuisset. Verū
nō cuius homini contingit adire Co-
rinthum. Abdala enim Arabs, videre
somnia inquit, est à fortitudine virtutis
imaginatiue; & ea intelligere, est à for-
titudine intellectus, Vnde quāuis altissi-
mus creauit medicinam, de terra, tamen
et ab oraculis, teste Plinio, multifariam *Eccle. 38.*
petitur, Scamoneus monstrata sibi her-
ba ī somnis, sanatus legitur, quę ab ipso
postea nomē accepit, Ptolomeo Regi,
saucio venenis telo armato: iamq; mor-
ienti, per quietem monstrata sunt res

A v media,

media veneni, ex herba. Galenum cum
circa diafragma angeretur quidam, in
somnia admonitū iri liberatum, si mī-
teret sanguinem ex vena, inter pollicem
& indicem, q̄ cum fecisset, mox con-
ualuit. Nonne Auēsoar in suo Theisir
de oculorum affectu, dicit in somnis à
medico oculorum, accepisse proficuum
medicinam, ex aque rosate instillatiōe.
Hinc contra singultum Gordonij reme-
dium, & contra morbum regium, sirsē,
aut sterus passerum exsiccatum, in pul-
uerem redactum, & exhibitū in vino
albo subtili, zuccaro asperso, afficiam
habere dicitur. Quid de minutiōe angeli
ca tredecima Februarij fienda, liberare
hominē eo anno à febrī, pro comperto
Augusti. habent. Nonne puer quidam in exor-
dio pubertatis habens dolorem acerrī-
mū, mente sana. Deinde ut in doloribus
fieri solet, abreptus ab omnibus sensibus,
oculis patentibus, nil sentiens, euigilans,
& iam non dolens, dixit sibi apparuisse
vnum puerum, & alium prouectioris
etatis, quorum informatione, sanitati
pristine restitutus, sic portulacē, & panis
porcini

porcini aque, rupturā, venę in pectore
bibite, remedio sunt efficacissimo. Et
ideo viri nō contēnendi, nō obstāte, q̄ Ecclē. 34.
multos errare fecerūt sōnia, tm̄ visi sunt
somnia tribuere, ut ex eis vel instan-
tis erumne, aut felicitatis, sibi diuinare
presumpserunt. Quemadmodum ut de
mille alijs taceam, Suetonius Trāquill⁹
perterritus somniō, timens ne quid ad-
uersi, in actione pateretur, petīt dilatio-
nem. Vnde & Yppocrates dicit, nō me
fugit Philopomenes quid somnia ferāt,
& precipue cum ordinem seruent. Con-
ferunt enim per viam causę ad morbo-
rum curationem, precipue si (ut Gale-
nus voluit) à Deo glorioso & sublimi
fiant. Nam Iudas Machabeus, qui in
solo Deo, spem suam locauerat, pugna .Reg. 17.
tur⁹ cū Nicanore somniō viso, de Onia Esaiē. 38.
sacerdote & Ieremia, omnes letiores red-
didit, surrectis manibus, poplite flexo,
corde dominū inuocās, faciē prodigia
qui non secundū armorum potentiam,
sed ut illi libitum est, dignis dat victoriā.
Nicanorem cum triginta milibus pro-
strauit, caput manum cum humero ab-
scissis

9. confes.
cap. 7. scissis, Hierosolimam detulit, Deus per
visum ostendit beato Ambrosio, quo
loco corpora Geruasij & Protasij mar
tyrum latebant; ad coercendam rabiem.
Iustine sceminge, quę erat mater Valen
tini regis pueri. Caput etiā illud beati
p̄cursoris dñi in Castello Macheronta
truncatū, per reuelationem Felici Mo
nacho sacerdoti, tempore Martiani Im
peratoris, demonstratum fuit, propter
cuius meritū, Pipinus rex Aquitano
rum, Vandalos superauit, Meliores em̄
Proble.
30. ult. meliora, & veraces veriora, vident
somnia, Tyranni autē, mendaces, & gar
ruli, fatui, peiora vident. Sic Dario re
gi Persarum imminentium malorum
species duplici insomnio est representata,
Illi namq; phalanx Macedonica, primo
visa est igne depasci. Secundo per qui
etem vidit ad se adduci Alexandrum,
eo habitu, quo ipse rex salutat⁹ fuerat,
equo deinde per Babylonem vectum,
ac cum ipso equo: de repente ex oculis
abductū. Ista diuinatio fuit animi pre
sagiētis, vnde postea & mari Perse, &
terra victi, Possē tēporis huius spectra
aliquot

aliquot impijs visa, fideliter referte, sed
qui silet est firmus. Non em̄ facit Deus
verbum, castigationē, aut plagam, nisi
illud prius reuelauerit, seruis suis pro
phetis. Sicut Alexātri magni, repentinā
mortē, precessit monstrū ē muliere. na
tum, cuius superiores partes mortuę, & in .11.
inferne variarum bestiarum viuę erāt.
Et priusquam Mauricius Imperator a
Foca milite interficeretur, non dissimile
monstrum apud Datianum, tempore
Gregorij pape; visum est. Sed peccator
cum venerit in profundum peccatorū:
contemnit. Nobilis etiā domina mihi
nota, putans se molaticam, vidit in som
no trabem cubiculi scissam, & speculū
fractum, quendam etiā armatū, cum
lancea in latus suum impellere, post cui
gilans, pulchellum enixa puerum. De
trabē autē & speculo ita esse in re, sicut
in somnijs cōspexerat. Thales ille Mile
sius, vnus ex septem sapiētibus Gręcię,
qui mūdum plentim dixit demonibus:
eosq; hominibus illudere: istā tribuisset,
sed tu opinationi Athenodori philoso
phi. accedere videris, qui hec & similia:
forti

Amos 3.

Ysidorus.

Prouerb.
18.

Ruf.

forti, & fixi imaginationi, ascripisset, sed quid diceret de Curtio Rufo, cum inclinato iam die spaciante in porticu, offerebat figura mulieris, humana gravior & pulchrior, quæ se prædixit futurorum prænunciam, & expleta erant; quæ prædixit omnia. Quid de matre Seleuci, Laodica, cum nupta esset Antiocho, claro viro, inter duces Philippi: visa est sibi, per quietem concepisse ex Apollinis præsentia, grauidamque factam, minus concubitus, à Deo accepisse annulum, cuius gemma anchora sculpta esset, iussitque in domum filio, quæ peperisset dare: admirabilem fecit hunc visum, & annuli, qui postero die, eiusdem sculptura, in lecto repertus est, & figura anchoræ, quæ in femore Seleuci nata, cum ipso paruulo fuit. Quamobrem mater filio Seleuco, annulum eunti, cum Alexandro dedit, ubi post mortem Alexandri occupato regno: orientis urbem condidit. Quid dicam de Eulogio Decuratore Carthaginensi, rethore, discipulo quodam mortui Augustini, cui non Augustinus. sed imago eius, trans mare in somnijs exposuit,

fuit locum difficilem Ciceronis in Rhetoricis, à se non intellectum. Ita enim vsu multis euenit, ut quæ intelligere non poterant vigilantes, intelligant dormientes, ex vehemēti cōuersione intentionis ad fantasmatata, quæ facit ut similitudo rei, ipsa res videatur. Sicut Petrus vidit, vas linteum mitti de celo. Eiusmodi etiam Acto. 10. reuelationem habuit Balaam, quando Num. 23. ait, dixit homo, cui obturatus est oculus, dixit auditor sermonis dei, qui visionem, omnipotentis intuitus est, qui cecidit, & sic aperiuntur oculi eius, per cadere dormitionem, intelligens, quando oculis exterioribus clausis, interni illi aperiuntur intelligentiæ, ut de Gennadio Epistola C. euodio. medico, pio in cura pauperum, & eleemosinis liberatus per visionem, iucundā à dubio, utrum vita alia esset post mortem Alexander etiam ille magnus, cum adhuc esset in Macedonia, secumque comitaretur, in Dio ciuitate, qua vi, & consilio Assam subiugaret, per quietem species obuersata, sub sacerdotali habitu, quæ præcepit eum fortiter inuadere Persas, ut eius ductu, Persarum opes euertiret,

ret, qui dum Hierosolimis appropinqua-
ret, Iaddum pontificem, sibi obuiū pro-
cedentē cū sacerdotibus, cādidis vestib⁹
indutis, pręter opinionem omniū vene-
ratus est. Interrogatus ā Parmenio, cur
hostiū principem, tam inepte adoraret,
supplex em̄ dei, & nomē, & numē ado-
rauit, responditq; non sacerdotem, sed
Deum cuius hoc sacerdotium sum ve-
neratus, cuius olim imaginem, tali ha-
bitu, mediā quiete cōcepi, & multis ho-
nestauit sacerdotes muneribus. Helio-
doro armigero: nobilis Seleuci regis
Asię: equus terribilis apparuit in aere,
habens sessorem, optimis apamentis
adornatū, per hoc, remotus erat, ā tem-
pli spoliatiōe. Ecce quanto deteriores
nos sumus ethnicis, qui sacerdotes Dei
seruos, ad quorum preces, corpus san-
guisq; Christi conficitur, qui abigit de-
mones, & aduocat ad nos angelos, &
angelorum dominum, contemnimus,
persequimur. Ecclesiarumq; Basilicas,
templa Dei immortalis, Attaliam im-
pīssimam secuti: non solum spoliāmus,
conspurcamus, verum & subuertimus,
& iu

Ihero. ad
Euag.

et in stabulā porcorū et Chaldeorū apo-
thecas redigim⁹, qđ nulla vnq; p̄ditissi-
ma natio, ī sua religiōe fecisse legīt, in q̄
bus itaq; prius, angelorum ascenden-
tium, & descendentium erat presentia, il-
lic nunc demonum noscitur esse assistē-
tia, et frequētia. Ministri enim celestes,
augentur & aduolant ad bonorū ope-
rum multitudinem, & ad malorū ope-
rum cumulū, sinistri angeli subito ac-
currunt, Christus enim saluator noster
interrogans illū, qui habitabat in sepul-
chris, paciēs demonem, quod sibi esset
nomen: respondit legio mihi nomē est,
quia multi demones sumus, bone enim
potestates, habitant in corporibus bo-
norum, dicente Zacharia, & ait ange-
lus, qui loquebatur in me, ita in corpo-
ribus malorum, contrarię virtutes repe-
riuntur, sicut de Saul rege apparet, quē
spiritus malus suffocabat, Quod Da-
uid rex et ppheta testat, immisit in eos
iram indignationis sue, iram & tribula-
tionē, per angelos malos. Et Aboali me-
lancholiam vult esse ā demonio. Quod
& Alzaaraius asserit, egritudines iua-

Math. 8.
Marci. 5.

Zacha. 2.

Psalms.

Ca. de ep̄
lenfia.

B dere

dere hoies, ex p̄uaricatiōib⁹, q̄ & males
dictis demōib⁹ dicūt alhabin ablis, q̄s p̄
sciētias antiquas nūc hoibus occultatas
curare cōsueuerāt, subtilitate em̄ sui im̄
miscēt se sanguini: totā massam humo-
ralē corrūpēdo, sicut ex seuissima plaga
diaboli Iob im̄missa, apparet, vbi nulla re-
media humana profuerant. Tunc enī
egritudo curatur, cum Christus sanare
dignatur. Ausculta qd̄ sp̄ritus sanctifi-
cationis per Esaiam dicat, super muros
tuos Iherusalem, cōstitui custodes, qui
tota die & nocte nō tacebunt, sed quia
stupor & mirabilia facta sunt in terra:
prophete prophetant mendaciū, & sa-
cerdotes applaudebāt manibus, & popu-
lus meus dilexit talia. Ideo isti sancti an-
geli, p̄sides templi, custodes hominū,
custodes vrbium, prouinciarum guber-
natores, posteaq̄ scelera & peccata cre-
uerint in immēsum & ascenderint vsq̄
ad cēlos, sicut nunc super terram inun-
dauerunt, exeunt ab eis, & deseruntur,
dicentes linguis angelorum illud Iere-
mie, Curauimus Babilonem, & nō est
sanata, relinquamus eam, & abeamus
quisq̄

Esai. 44.

Osee. 4.

Ieremi. 51.

quisq̄ in terram suam, sicut ante vrbis
Iherosolimitanę vastationem, quando
super liminare templi scissum est, Iose-
pho teste, tunc apertis repente ianuis tē-
pli, & sponte reueratis, quas multi homi-
nes vix claudere poterant: vox de aditis
templi ē cherubin audita. Transeamus
ex his sedibus, Nabuchodonosor rex de-
cretū tulit omni populo, & tribu, quę-
cunq̄ lingua locuta fuerit, blasphemā
cōtra Deum, disperiret, & domus eius
vastaretur, nunc autem passim nomen
Dei gloriosi & benedictę matris eius,
& virginis reginę celorum, quę pepe-
rit nobis regem angelorum, & regē re-
gū, tota die impune blasphematur, nec
est proch dolor, qui iniuriā Dei vin-
dicaret, sciē q̄ qui impie agunt in le-
ges diuinas: impune non cedit, vt hoc tē-
pus sequens demōstrat. Sacrilegia nāq̄
semper fuerūt punita, vt patet, de Cam-
bise, Xerse, Philomene, Photiōe, Gallo
& Capniōe Romano, Thureę suū co-
lunt & venerantur, & inuocant Che-
dichasim victoriosum appellatum, quē
in p̄lijs vocant, Cuius bona & sepul-
B ij chrum

2. Mach. 4.

chrum positum inter fines, Othmani,
 & Caramani, si quis violauerit, seui-
 tiam eius in se experitur. Est eis
 quoq; Myrthyschyn, et Barczunpassa
 ad pecorum & animalium cōseruatio-
 nem, offerentes ei panem calidum, cum
 butiro superposito, quē episcopus quō-
 dam Stephanus Cenadien captiuus so-
 litus erat cōspuere, vt bonus miles Chri-
 sti, captus rursus, post ternam fugam,
 imposita erant ei cornua hirci, recenter
 macerati, in prora capitis, scissa cute con-
 creta, nec deiceps ad suos redire curauit
 dicens, quia Deus omnium creator, no-
 luit me esse pastore hominum, sed ouis-
 um, Ideo vitam meam, in hac egestate
 transigere studebo: exultando cum an-
 gelica turba celorum, & decantādo san-
 ctam Asarie sancti orationē, apud Da-
 nielē descriptam. Habent quoq; Van-
 passam, qui interdum illis, & iuuenis et
 glaber, nonnunq; rugosus apparet, dis-
 cordiarum patronum, vertumnus dicē-
 dus qui nunc leo, nunc vrsus, nunc erat
 hyrtus aper, & ita labra inuenerunt su-
 as lactucas. Sic Balthasar rex filius Na-

Daniel. 3.

Daniel. 5.

buchonos

buchonodosor, bibēs cum optimatibus
 vxoribus, & concubinis suis, ē vasis au-
 reis, acceptis de templo in Iherusalē, pu-
 nitus est, & perdidit regnum. Successit
 ei Darius, Si hec fiunt apud paganos, p-
 spiritus malignos: qui suę officinę ma-
 gistris, et nequicię ministris, vbiq; prę-
 sentes sunt, vestientes, nunc castitate in-
 terdum mansuetudine, sub virtutū ima-
 gine errores quorum dulcīa (vt inquit
 poeta) mixta sunt amarīs, vt facilius de-
 cipiant. Nunq; enim diabolus se prodit
 aperta frōte: Quid dices de sanctis viris
 & Dei hominibus: qui suis magnis me-
 ritis hinc migrarunt: in summa quiete
 & refrigerio positi, pro nobis orant, ad
 similitudinem bonorū angelorum, ad
 quorum subsidium, tanq; ad perfectos
 medicos, & Dei & nostros amicos: in
 aduersitatibus nostris, absq; Dei tenta-
 tione, recurrere possumus. Quis enim
 potest dicere, mundum est cor meum, *Proue. 10*
 purus sum a peccato, neq; infans vnus
 diei. Cum ergo Deus, peccatores non *Ioānis. 9.*
 exaudit, consilio beati Iob, ad aliquem *Iob. 1.*
 sanctorū conuertere. Baruch enim. Do-

Ori.

B in mine

mine omnipotens inquit, Deus Israel,
audi nunc orationem mortuorū Israel
1. Reg. 11. Iratus etiam Dominus Salomoni ait,
disrumpens scindam regnum tuū, pro-
pter tamen Dauid mortuum, concessit
Esaie. 38. ei regnum, Ezechias etiam iustus depre-
cabatur ultionē de aduersarijs, prostra-
tus lachrimis, audit per os Esaie, prote-
gam hanc ciuitatem propter me, & pro-
pter Dauid seruum meum, qui multis
annis ante mortuus, tñ viuis patrocini-
o viuis solacio fuit, sic p̄ chr̄i p̄curso-
re, Ioannem baptistam mortuum, reddita
vita mortuis militibus aliquot, Pipini
regis, occisis in bello Vandalico, Licet
à fide auersi, hec & opera fidei peragē-
tes ieiunium, eleemosynam, tremen-
dumue misterium irident, & subsan-
nant, tamen incredulitas eorum, quibus
Roma. 3. est cor exasperas: q̄ auersi sunt auersioe
impudēti fidē Dei, quę in nobis est, nō
euacuat, cum omnis misericordia: faciat
Eccle. 16. vnicuiq; locum, secundum meritū ope-
rum suorum. Vocant nos papistas, &
turpius quod dicere nolo, possumus &
illos rectius appellare sathanistas Cuius
opera

opera faciunt: Cuius mortifera semina
spargendo posteritati relinquunt. sed
absit, nō enim essemus imitatores Chri-
sti, & apostoli. Cui deus dedit gratiam
in edificationē, non in destructionem,
ad congregationem, & non ad dispersi-
onem, ois em̄ inqt amaritudo, sermo
malus, ira, indignatio, clamor, blasphem-
ia, tollatur à vobis, & alibi monuit
Theffalonicen. vt se subtraherent ab
omni fratre ambulante inordinate, nō
secundum traditionem, ab eo acceptam
Cum enim perambulasset Syriam C^{is} *Acto. 15.*
liciam confirmans Ecclesias, p̄cepit *Theff. 2.*
custodire p̄cepta maiorum & senio-
rum, Hinc beatus Augustinus, ad Ca-
sulanū sacerdotem, In his rebus in quib-
*Dis. 11.*us nil certi statuit, diuina scriptura,
mos populi Dei, & instituta maiorum,
pro lege seruanda sunt. Quod & Hie-
ronymus ad Lucinum affirmat, non
enim omnia, (vt ad Seleucianam decla-
rat) quę facta sunt, scripta reperiuntur, *Episto. 52.*
tanta aut facta sunt, quanta tunc fieri
debuerunt, tanta scripta sunt, quanta
nunc legi debuerunt, facta sunt, vt illi

B iij viderēt

Ser. 139

viderēt. Scripta sunt, vt nos audiremus:
 qđ in illis oculi, hoc in nobis fides, cer-
 nimus anima, qđ oculis non potuimus
 In qua fide: tempore Celsi tot hereses
 erant, vt doctrinam Christi, ob has so-
 las damnaret, quid putas nunc diceret:
 quando tot sectę subortę sunt, ad apo-
 stolorum nauiculam subuertēdam, ad
 vnitatem ecclesię scindendam, per pseu-
 dochristos, & pseudodoctores, spiritu
 erroris percitos, vt iamiam egyptiorū
 portenta, quę illorum crescebant in hor-
 tis, superare quodammodo videantur,
 sed succumbent volente christo, portę
 Iere. 22. enim inferi, non preualebunt aduersus
 eam, & vas quod factum est, contra eā:
 non prosperabitur, quando displicebū-
 Ezech. 20. mus nobis, in conspectu nostro. Aliās
 enim principes populi mei, inquit, expel-
 lent de domo epulatiōis sue, & auferet
 Apoc. 2. cādelabrū ē manibus eorū, et dabit ī po-
 testatem alterius. Sicut ecclesię grecorū
 ppter discordiam, et hereses Arrianas
 datę sunt in manus Persarum, iuxta
 Osee 10. dictum prophete diuisum est cor eorū:
 nunc interibūt: & tu patria discors pre-
 para

para tibi qđq; messēm. Sed vt eo redeā,
 vnde digressus sum. Nola dū oppugna-
 retur à Barbaris, felix confessor, non so-
 lum martyrum effectibus, sed ipsis etiā
 aspectibus hominum diuinitus apparui-
 it: & Ambrosius quando vidit, terra iā
 eruderata: corpora martyrum Geruasij
 & Prothasij, prorupit in hęc verba, vi-
 demus auxilia, quibus sepe sumus de-
 fensi: non videbamus hęc: sed habeba-
 mus tamen, Martyres em̄ affunt sanan-
 dis & iuuandis, non per propriam na-
 turā, sed nutu Dei benedicti, vbi quan-
 do, & quoties, cui quomodo Deus vo-
 luerit, qui seruauit sibi multa, quę nos
 latent, posuit em̄ tenebras latibulū suū, psalm. 17.
 poni voluit archam fœderis, vsq; ad tē- 1. Reg. 3.
 pus Samuelis ad tabernaculum Silo, in Iosue 18.
 tribu Ephraim, & ibidem maluit inuo-
 cari, adorari, & petentibus acclinari, qđ
 in Iherusalem, aut alio loco filiorū isra-
 el. Sic in mundo, non omnibus in lo-
 cis, & memorijs sanctorū, miracula &
 terribilia ostendit Dominus virtutū,
 qđ facit mirabilia magna solus, vbi em̄
 vult spirat, & nescis vnde veniat, quia
 B v Dei vo-

Dei voluntas: est rerum necessitas. An
no namq. 1 3 4 1. in gloriosa vrbe
Vratislauien. post turpem & indignā
expulsionē Cleri: boni pastoris: sancti
episcopi imitatoris Exuperij Hilarionis
Nicolai, qui esuriens aluit pauperes, &
omnem idolorum cultum expulit ē tē
plo dei, qui superbiam humilitate, lu
xuriam ieiunijs compescuit. In die Abs
don & Sennen martyriū, repentinus ig
nis subortus, totam ciuitatem, & affli
ctissimos homines, et pueros in cunabu
lis vagientes, egros in hospitalibus eiu
s lantes (desflenda plaga) in vnius horu
le spacio: in cineres redegit, reuelabatur
in hoc iuxta dictum Pauli, ira Dei
de cœlo, super eorum omnem impieta
tem, visus est enim tempore incendiij, a
religiosa femina, inclusa apud sanctum
Mauriciū, extra muros vrbs, ange
lus contra ciuitatem, exertum gladium
vibrans, carbonibus ardentibus succē
dē. Non enim solum homines sunt vlt
tores ire Dei, quēadmodū erat Nabu
chodonosor: in his qui malū operantur:
qui diuina & humana contaminant, q
pœnitē

Iere. 25.

pœnitentiam agere nolunt, sed & con. Apoca. 9.
trarie fortitudines, sed & diuine & bon
ne virtutes, quemadmodū de Anania,
& Zaphira per Petrum, de Herode p. Acto. 5.
angelū, q eū cōfestim percussit, de quadra Acto. 12.
ginta duob' pueris Heliseū irridētib' 4. Re. 2.
per duos vrsos: deus vindictam cœpit:
sed multi nunc dicūt peccaui, quid mihi
accidit triste. Ignorā quid per os Ie
remie dicat dominus, sicut parturiēs lo
quar, dissipabo et absorbebo simul. Btā
etiā Gunera in Gellia ciuitate Rheni,
permissione dei, sacrilegos, q nō orandi
sed spoliādī gratia sacellū ingressi erāt,
pressa testudine ne exirēt, miraculose re
tinuit deus, q est pōderator spiritū. Si
de sancto Stanislao Episcopo & mar
tyre, patrono huius regni presentissimo
miracula referre voluero & tempus &
annus me deficiet, viuus, nāq; Petrum
triennio sepultum, propter iustitiā cōse
quēdā: ad vitā reuocauit. Quēadmodū
hōc literis hebraicis: hostes Christi, qui
tum aderāt: memoriē tradiderūt. Eccle
sia enim vniuersa postulante. Ireneo
(qui discipulum Ioannis Euangelistę
Policar

Esaie. 42.

Pro. 16.

li. 2. ca. 57

Policarpum in Asia audiui) teste, propter aliquid necessarium. Sepissime, per ieiunium, & supplicationē multā, reuersus est spiritus mortui: & donatus est homo orationibus sanctorū, ex promissis christi dicentis, qui credit in me, opera quę ego facio, faciet, & maiora horum faciet. Cur nūc sancti martyres, & alij existentes in gloria vbi feruent maiore charitate, aut per eorum pręsentiam, aut eis orantibus & impetrantibus, non etiā operantibus per angelos recipiē personā martyrum, multo maiora facere non conceduntur? cum gratia & merita sanctorum nō minuantur morte non dissoluantur in terra, non annihilātur in paradiso, vt vmbra Petri, ossa Helisei, & sudaria Pauli declarant. Noui isti Doctores, & vt verius dicam, factores & sutores, clamant beatum Augustinum, fuisse impense credulum, iuxta illud, qui cito credit leu. 19. uis est corde, cum religio christiana, & diuina omnipotentia, magis videtur honorari, quando id, qđ euenit ad miraculum attribuiamus, quā obstinate, a miraculo

culo defendere, verbo christi remanente infracto, tum qđ adhuc visio indies: Daniel. 5. tū qđ angelis hominibus, & virtutibus celestibus, semper renouatur, reuelatio archanorū, ero em̄ inqt vobiscum, vsqđ ad cōsumationem seculi. Attribuit visa 5. de tri. ista angelis: p̄ qđ Deus, patribus nostris antiquis loquebat: sunt em̄ oēs administratores spiritus in ministerium missi, in quorum dispositione, testante Stephano primo martire, acceperunt legē, Act. 7. qui etiā num dignis annunciant, siue Galat. 3. per sensus, siue reuelationibus in spiritu 4. de trin. tu expressis. Sed sunt pleriq; multi, cap. 17. qui ad artes Chaldeorum vetitas, & bono Christiano penitus fugiendas, aut ad magorū vanitates, & reuelationes suas res cōponūt, spreto humano sapientum consilio, Non considerant, quare Saul contra Acham pugnans, occisus sit, et Iosias a Nechao rege Aegypto, qđ tempore necessitatis & angustię, mise. 1. Par. 10. rat ad Oldam prophetissam, interfectus fuerit, Nec animaduertent, Gregorium eius nominis vndecimum deceptum, sub quo incepit scisma, durans per quadra

draginta annos, Fiunt enim reuelatio-
nes, nō ventris cultoribus, sed castis ho-
minibus, & Deo dignis, quia sapientia
dei, se transfert in animas sanctas, ami-
cos Dei, & ut inquit sapiens, prophetas
constituit, Sibille namq; quę pagane
erāt, merito virginitatis, nactę sunt spi-
Luce 2. ritum propheticum, & Anna Phanues-
lis sancta mulier, iuste meruit accipere
spiritum, prophetandi longa castitate,
longisq; ieiunijs, & obsecrationibus,
De dul. cō nocte & die non recedendo de tem-
templa. plo, sic bt̃s Hieronymus dicit se ange-
lorum choris sepe interfuisse. Testis est
inquit beatissima trinitas, quam cerne-
bam, nescio quo intuitu, testes sunt, &
ipsi beati spiritus, qui aderant, Vnde
Philos. in Amphiareus vates, volētes recipere ora
secūdo ca- cula iussit integro die, à vino à cibo, aut
14. biduo abstinere, q̃ nō possit anima va-
ricinari, nisi esset vino & cibo liberata,
mens enim in qua ratio dominatur, ob-
ruit nimia gula, ideo Eraclitus dicebat,
Lux sicca, anima sapientissima, & ali-
us quidam, venter pinguis sensum non
gignit tenuem, sed quia multi deliques-
runt

rūt propter inopiā, ideo probandi sunt *Iob. 1.*
spiritus, si ex Deo sunt, quia angelus sa-
thane & tenebrarum, potest se trāssor- *Cor. 2.*
mare in angelum lucis, quemadmodū
ipse Iob, nunc in ignem, interdū in pre-
dones, nonnunquā in tria cornua equi-
tum se trasmutauerat. Vnde Iosue, cū
principem militię cęlestis vidisset, (sciēs
in hoc esse captiones mirabiles) mox re-
quirīt ab eo dicens, noster es, an aduers-
sariorū? Et Gedeon vir eruditus exēplo
Iosue; videns angelum, cautius agit, ut *Iudicū 6.*
in libro Iudicū patet. Solū em̃ viri pro-
bati attestante Chrysostomo, spiritus
videre poterant, sicut apostoli, & eis si-
miles, quibus dictum est. Amen dico
vobis, videbitis celos apertos, & ange-
los domini ascendentes & descendētes,
super filium hominis, sicut & Ioannes
sanctus, spiritum sanctum in columbe *Ioānis. 9.*
specie vidit, & Daniel. Vidi ego inquit *Dan. 10.*
visionem solus, illi autem qui mecum
erant, non viderunt. Et Paulus in actis *Acto. 22.*
apostolorum, visionem solus aspexit,
ceteri em̃, qui cum eo erant, lumen quī-
dem viderunt, vocem autē eius non au-
dierūt

dierunt qui illi loquebatur, & ita fortassis est in potestate spirituum, & corporis gloriosi; quod totaliter est anime subiectum, ut a longe, vel a prope, visum in propria vel aliena effigie imutet. Assumunt enim interdum figuram corporis, tam boni quam mali angeli, quomodo autem hoc fiat, potius silendum quam dissimulandum, fidelis enim spiritus celat arthana. Verum quia nunc diuina ultio differat, longanimitate & bonitate dei misericordis, ut grauius seueriusque tandem scelera puniat, non enim statim post peccatum Achab propter Nabuthe passus est, ea quae pertulit. Ideoque non est rex in Israel, sed unusquisque quod sibi relictum videtur, hoc facit, & proprios sequitur errores. Via enim stulti, recta in oculis eius. Sed multae sunt viae quae videntur hominibus rectae, & nouissima earum, perducunt ad profundum inferni, & idcirco, non transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui, qui omnium sanctorum colentium verum deum, sunt triti vestigia. Audi Ieremiam, State in his firmi & stabiles
& vi

Prover. 11.

Roma. 2.

Lactant. in

pri.

Iudic. 17.

Prover. 12.

Pro. 14.

Prover. 22.

Ieremie

et videte, et interrogate, semitas domini semperernas quae sit via bona: & ambulate in ea, & inuenietis purificationem animarum vestrarum. Sic et vox clauabat in deserto, reueras facite, semitas dei nostri. Cum autem dominus noster Iesus Christus, sit via, veritas, & vita, de quo haec vox de celo allata audierunt, quod cum ipso erant, in monte illo sancto, hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui, ipsum sum audite: et ideo teramus eius sancta vestigia. Sequamur eius sacrosanctam doctrinam et credamus Euangelio (non adulterato per Manicheos, Arrianos, aut similes farinae homines) quod predicatum est, apud uniuersam creaturam. Nullus enim principatus, nullum regnum, Respondeo nulla, sine religione et cultu dei veri et viuui durare diu potest, unde rex et propheta spiritu Christi clamat & nunc reges intelligite, erudimini quod iudicatis terram: seruite domino in timore, et exultate ei cum tremore. Ideo Petrus apud Clementem, Zacheum hunc ordinavi vobis Episcopum, sciens eum habere timorem Dei, et eruditum esse in scripturis. Genitum etiam Doctorem suum Thimotheum, quod ab infantia non nugis Theatricis & poeticeis, sed sacris literis diuinitus inspiratis, imbutus erat, dignum iudicabat presbyterio. Nunc vero dicunt,
C   Iste

2. Pet. 3.

Math. 17.

Marci 1.

Collo. 1.

Psal. 2.

Libro 1.

2. Thim. 3.

Genesis. 2. iste est os ex ossibus nris, caro de carne
 nostra, hic est familie, et nationis nre, hic
 dignus est sacerdotio. Ille aut q illuminat
 omne homine venientem in huc mundu,
 q non est acceptor psonaru, q oes nos p
 1. *Pet. 1.* cioso sanguine suo nobilitauit, ta supre
 mos, q infimos, elegit viros religiosos,
 ex omni natione, que erat sub sole. Melchi
 sedech em Rex Sale, cuius neq patre,
Hebre. 7. neq matre, ne genealogia q nouit, fa
 ctus est sumus dei potifex, ve ergo vo
 1. *Actoru. 2.* bis q coditis leges nouas, qrsu vos couer
 tetis cu pueneritis ad iudiciu, q sequuti
 1. *Roma. 14.* diotriphē expellitis frēs ab ecclia, stabis
 1. *Ioan. 10.* m optet oēs an tremedu chri tribunal,
 1. *Episto. 3.* pbabiur oēs et examinabiur p flamas,
 1. *Chor. 3.* anteq inducamur in refrigeriu, siue Pe
 tr' sit ecclesie pastor, siue Andreas, siue
 dilectus ille dei Ioānes euāgelista. Trahi
 1. *Par. 21.* mur aut sepe picils, ad religionē, exēplo
 David. Lesko em niger, 1 2 3 2. irrueti
 b' Lithuanis Iacwingis. 23. septēbris, in
 terrā Lublinēsem, qndecim diebus eam
 vastatibus, accepto nūcio, celeri cursu p
 uenit in partes Lublinēsiu, abiisse repe
 riēs cogitabat, an quordecim milia Bar
 baroru, cu sex millibus suis, inseq debe
 ret, inē cogitandū visio angelica q se as

ferebat Michaelē archāgelū, p somnia
 monstrata, monuit, vt cito hostes perse
 queret, victoriā illi certā pmittēs, qs in
 octobre, inter fluuiū Harew et Hemen
 repit, et cōpressit, et ideo ecclesiā, in Lu
 blin, ad honorē Dei et Michaelis archā
 geli, huius rei i ppetuā memoriā, exstru
 xit & dotauit, sciēs impia in manu Dei
 esse, et cōseruari, nō hominū armis, potē
 tia aut municionibus ipse em est, q dat re
 gna et aufert, vt patet de victoriā parta
 de palestinis, duce Samuele, de triūpho
 celitus dato in Syros, precibus Helisei
 De filiis deniq Hircani potificis, q vi
 cerāt Antiochiū, cū Cizicone belligerati
 bus. Dicam ergo cū *Esaia*, tu dñe paf *Esaie 61.*
 noster, redēptor nr, a seculo nomē tuū,
 qre nos errare fecisti dñe in vijs tuis, In
 durasti cor nostrū, ne timerēs te, couer
 tere ppter seruos tuos hereditatis tue,
 q couertis sapiētes retrorsum, et scientiā
 eorū stultā facis, vt aut finis picipio co
 hereat, ad soluēdū oēs opatiōes in sōnio
 rū, p causas naturales, et ea visa, q in vi
 gilia egros phreneticorū et melācholico
 rū fiūt, sequētia sūt necessaria. Primū, si
 cut virtus digestiua epatis, est ops in co
 quēdo succos eiborū, ipsos creādo, et sic

cut cor est ops in gñrādis spiritibus, va-
riatū specierū: sic virtus imaginatiua, q̄
Auerroi cogitatiua, apud cōmūes phōs
ratio particularis dicit, est oīps in for-
mādo simulachra, fātafmata, imagines
feu ideas ex natura ppria, est em̄ ima-
ginatio ipossibiliū, tā in vigilia, q̄ in sō-
nijs, Ita q̄ nō solū format et creat species
aut imagines rerū, in natura existētiū,
vt hoīs, lupi, arborū, sed & eorū, q̄ nūq̄
in sensu apparuerūt, q̄nimo & impossibi-
liū, vñ nō est mirū, q̄ illa mōstra facit
in sōnijs, formādo plura simulachra, cō-
paratq̄ ea mutuo, dās eis loquutionē,
et alias actiōes, q̄a licet ratio et intellect⁹
pticularis est verorū, vt est sentēta Ari-
stotelis, tñ intelligēdū est sēlibus existiē-
tibus in opatiōe et i actu, q̄a aut in som-
no sēsus exteriores sunt ligati, nō iuuat
eorū adminiculo, et ideo errat, sicut em̄
figulus, in vigilia mētis et iudici cōpos-
existēs, facit vasa sui artificij recte si aut
pderet vsū ratiōis, et materia et rota acce-
pta, faceret sua opa, id est faceret mirā-
da, mōstra, aut spectacula apud astātes,
sensus etiā, et si sint in vigilia, ratiōe lesa
nō recte opant, nec possūt recte iudica-
ri, nisi ratio rectificet, vñ visus iudicat

solē esse bipedalis magnitudinis, cū m̄
multis vicibus maior sit trā, vñ itelle^{ct⁹}
castigat errorē, visus dicēs, eū nō cōside-
rare distātiā, similic lingua bile affecta,
indicat mel esse amarū, intellectus corri-
git gustū, nō recte iudicasse, q̄a nō cōsia-
derat cholerā ifusam, nō solū in superficie
sed in pfūdo ipsi⁹. Interdū etiā melācho-
licis apparēt hoīes vitra, sicut teste Gale-
no, vidēs puerū i fenestra putauit esse vi-
trū, et piccit extra. Pro soluēdo secūdo,
sczt q̄re melācholici, et phrenetici, vidēt
imagines, corpa, & vīla similia corpi-
bus extra, tāq̄ p oculis assint, et loquūt
ad eas, putātes secū loq̄ illas imagines,
et redditi sibiipsis, dicūt se vidisse mira.
Ideo est a re ab extra, imago format in
pupilla oclī, quēadmodū res extra visa
obiecta speclo, efficit imaginē in speclo,
quē imago in pupilla dat materiam,
& causam, cui sensus cōmunis, format
intus aliud simulachrū, et ab imagie, in
sensu cōi existēte, iterū format alia ima-
go, in vtute imaginatiua, et vltimo me-
morā formās cōdit eā, & sicut ista fiūt
ab extra int⁹ ordinatissime, et naturalic
ita ab intra pcedēdo, ad extra ē accidit.
Nā virtus imaginatiua, in iudicio suo

ligata, ppter suā cacochimiā, in humo-
ribus partim in spiritibus, format in vi-
gilia mira, & stupēda mōstra, q̄rū ima-
gines trāseūt, p vermiformē ad sensum
cōmunē, q̄ est creator, et à cōi sensu ad
visum, ad gustū et auditū, vnde simula-
chro genito in pupilla oculi, gnat ima-
ginē extra, & postea is genitis, q̄a ima-
ginatiua virtus errat, ob cacochimiā in
humoribus, et spiritibus cerebri, vtrē il-
lis imaginibus, in pupilla, aut extra, pro
rebus & loq̄r cū eis, et sibi ipsi fingit eas
rēdere etiā in vigilia, & si hęc qdē natu-
raliter sūt, & deus naturę assit, vt sit &
miraculis natura, nō desit, pietas tñ Chris-
tiana, q̄ asserit apparuisse angelos Dei
multis sc̄tis, rectissima est et verissima.
Quia idē et similis effectus, interdū pōt
fieri, naturaliter & miraculose, nōne hō
hominē gnat naturalit̄, et deus plasma-
uit hōiem. Nōne arbores tpe veris flo-
res faciūt. Ars etiā i vaporatorijs, impor-
tatis arboribus eosdē pducūt. Nōne phi-
lomela facit dulcissimā melodīā, p natu-
rā, tñ reperiūtur hōies, q̄ artificio lingue
exacte melodīā eius auicule, sicut aucu-
pes p̄dicū voces rēpresentare agnoscūtur.
Dei honor religioni, natura nō penitus

20
spoliāda, a suis opibus mirādis, a deo si-
bi inditis, & p hūc modū saluant opera
vigilantiū q̄ agūt dormiētes, in lunaticis
em rō pticularis seu imaginatiua ope-
rat, cōponit, iudicat et memoria recorda-
tur, et virtus tactiua & motiua, nō sunt
tūc in eis ligatę, stāte actu imaginatiōis
memoria suggerit loca et iter, voluntas
impat & cōsentit, virtus tactiua nō liga-
ta, adiuuat eā palpatu pedū, per loca ex-
teriora, q̄ memoria subicit, offert et ostē-
dit, virtus vero motiua, q̄ nō cognoscit
obedit impio volūtatis, q̄a nō solū in vi-
gilia, sed in somno ei obedit. Nō em solū
virtutes aīales subordināt, verū etiā obe-
diūt ratiōi volūtati. Naturales vero vir-
tutes, nō obediūt tñ subordināt. ideoq̄
iuuant, aut distrahunt ā virtutib; natu-
ralibus. Et in hoc Illustris et magnifice-
dne relucet sūmi Dei gl̄iosi sapiētia, q̄
nō solū oīa in certo numero, pondere et
mēsura creauit, sed vnicuiq; etiā rei vi-
sibili in hoc mūdo, vt oīm Cabalistarū
est sētētia preposuit āgelicā potestātē ad
laudes eis sēpiēnas, q̄ sit bñdētūs i eū.

CRACOVIA

In officina Hieronymi Vietoris

Anno. 1545.

